

Konstatacija da je jedan od najznačajnijih svetskih naučnika Albert Ajnštajn u dva navrata, kako se veruje, boravio u Novom Sadu bila je dovoljna da pokrene mnoge inostrane posetioce da krenu njegovim novosadskim tragom. Interesovanje je bilo takođe podstaknuto mnogobrojnim publikacijama koje su se bavile privatnim životom slavnog naučnika i to onim periodom kada je svakodnevni život i radost naučnih otkrića delio sa prvom suprugom Novosađankom velikog dara za matematiku, Milevom Marić.

Književne interpretacije i epistolarno dokumentovanje privatnosti bračnog života Ajnštajnovih kretale su se u mnogim pravcima, često u fokus stavljajući usud Mileve Marić Ajnštajn, njihovih sinova Hansa Alberta i Eduarda i netragom nestale kćerke Lizerl. Treba takođe dodati da su na mnoge posetioce uticali i oni radovi koji su tagali za Milevom Marić Ajnštajn kao naučnicom, teoretičarkom i za novim vrednovanjem njenog doprinosa nauci. U tom kontekstu samostalno kreirane turističke ture u vezi sa Ajnštajnovima u Novom Sadu (koje su i danas dominantne) imale su različita polazišta, očekivanja i ishode.

Ono što se u Novom Sadu može videti, a u vezi sa porodicom Ajnštajn, je kuća u Kisačkoj 20, koju je 1907. saziđao Miloš Marić, otac Mileve Marić Ajnštajn. Posle majčine smrti vlasništvo dela ove kuće preneto je na Hansa Alberta i Eduarda Ajnštajna.

Na stogodišnjicu rođenja Mileve Marić Ajnštajn na porodičnu kuću Marića postavljena je tabla koja je obavestavala da je bračni par Ajnštajn u poseti Marićevima boravio u kući 1905. i 1907. Sasvim je izvesno da prvi boravak Ajnštajnovih porodici Marić treba povezati sa salašem Marićevih u Kaću. Godine 2017. na istom mestu je postavljena nova informativna tabla na kojoj stoji: „Ovu kuću podigao je 1907. Godine Miloš Marić (1846-1922) oficir Šajkaškog bataljona. U ovom domu deo svog života proveli su: Mileva Marić Ajnštajn (1875-1948) srpska naučnica i prva supruga Alberta Ajnštajna, Miloš Marić Mlađi (1885-1944) profesor Medicinskog i Veterinarskog fakulteta u Saratovu.

Još jedan događaj povezuje porodicu Ajnštajn i Novi Sad. Radi se o krštenju dece u obližnjoj Nikolajevskoj crkvi. U septembru 1913. Mileva Marić Ajnštajn je sa decom Hansom Albertom i Eduardom boravila u roditeljskoj kući u Novom Sadu kada je, kako pišu novosadski hroničari, na nagovor oca i brata, krstila decu po pravoslavnom obredu. Obred je obavio sveštenik Teodor Milić, a kumovao je dr Lazar Marković.

Bez obzira na to šta piše u gradskim hronikama i na informativnoj tabli činjenica da je Albert Ajnštajn boravio na ovom mestu je dovoljna da se inostrani posetilački tokovi u kontinuitetu slivaju ka Kisačkoj 20. Albert Ajnštajn u Novom Sadu - za strance je tako značajna vest koja nadilazi privlačnost mnogih drugih gradskih atraktivnosti, do mere da sama šetnja onim delom grada u kojoj je kuća Marićevih ima specifičnu draž. Domaći turistički tokovi, naročito oni inspirisani istraživanjima Ženskih studija, u fokus stavljaju usud naučnice Mileve Marić udate Ajnštajn. I jedni i drugi počinju i završavaju se ispred kuće u Kisačkoj 20.

Tekst: Gordana Stojaković

Turistička organizacija Grada Novog Sada